

Udkomne Bøger.

Hvad jeg fortalte mine Elever. En Haandbog for unge Landmænd. Af *Harald Branth*, Sønder Elkjær. 211 Sider. (Milo'ske Boghandels Forlag. Odense.)

I Bogform har Godsejer *Harald Branth* udgivet de Foredrag, han om Vinteren har holdt for de mere end 500 Elever, Sdr. Elkjær har huset i Aarenes Løb, og nu haaber han, at Bogen vil kunne blive til Nytte for unge Landmænd i deres faglige Gerning. Dette Haab vil ikke blive beskæmmet. Thi som der foreligger talrige Vidnesbyrd fra *Harald Branths* gamle Elever om, at han har lært dem at arbejde og at tænke over Arbejdet — H. B. har altid kunnet sige »gaa« og »gaa ikke«, som et gammelt Ord siger, at Husbonden skal kunne sige —, saaledes vil uden Tvivl disse vækkende og muntre Foredrag bidrage til at give enhver ung Landmand, der faar dem i Hænde, Forstaaelse af og Kærlighed til Landbruget.

Bogen bærer helt igennem Vidnesbyrd om en ideal Opfattelse af Husbondens Pligter mod hans Elever. Aldrig gav *Harald Branth* tørre og kedelige Recepter, men han søgte at vække Elevernes Eftertanke, spore dem til Selvstudium, mane dem til Selvhjælp. Det, han vilde, var at udvikle dem til selvstændige, tænkende Mænd, der ikke snublede over hver lille Sten paa deres Vej, men selv kunde svare paa de mange Spørgsmaal, Livet stillede til dem.

I Ordets bedste Betydning giver Bogen en populær Fremstilling og Forklaring af hele Grundlaget for Landbrugsbedriften. Den begynder med »Lidt om Naturlære«, behandler derefter Jord, Planter og Dyr og de mange Spørgsmaal, der falder ind under disse 3 Kategorier, og den behandler dem saaledes, at selv om det er kendte Ting, der fremdrages, bliver Fremstillingen aldrig kedelig, thi Forfatteren ejer den Gave at kunne skrive frisk og livfuldt om Spørgsmaal, som man paa Forhaand vilde anse for udkrevne og altsaa tørre. Bogen er derfor god at give unge, vordende Landmænd i Hænde, saa de ved Selvstudium kan tilegne sig den som Grundlag for Forstaaelsen af, hvad de i deres praktiske Uddannelse ser og hører og hver Dag arbejder med.

Men det er ogsaa en Bog for Husbønder. Selvfølgelig maa Bogens Indhold forsynes med Tilføjelser og Forklaringer, afpassede efter de enkelte Avlsbrugs Drift i de store Træk og i Enkelthederne, men utvivlsomt vil Husbønderne have Fornøjelse og Nytte af den. Og de vil kunne hente mangen god Impuls til, hvad de bør meddele deres Læringer, og hvorledes de bør meddele det. Bogen fortjener Anvendelse i enhver Bedrift, hvor der holdes Læringer eller Elever.

Harald Branth taler i Forordet om sin fremrykkede Alder. Hans Alder spores vel i den rige Erfaring, der er nedlagt i Bogen fra en lang og udmærket praktisk Gerning, men spørløst er Aarene gaaede hen over den livfulde Interesse, med hvilken han begyndte sit Landmandsliv. Og det er denne livfulde Interesse, der fra først til sidst præger Skriftet og gør det til en Berigelse af dansk Landbrugslitteratur.

Undersøgelser over Jordens Kalktrang. Beretning fra de samv. danske Landboforeningers »Kalkudvalg«. Ved *Harald R. Christensen* og *O. H. Larsen* (Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 17. B. 3. H., 103 Sider).

I de sidste Aar er det Gang efter Gang fremhævet overfor Landmændene, at Tilførsel af Mergel eller Kalk til Agerjorden sikkert i mange Tilfælde vilde være gavnlig. Men naar der saaledes bliver slaaet stærkt til Lyd for en Foranstaltning, undgaas det ikke, at denne undertiden iværksættes under Forhold, hvor den bringer Skuffelser, hvilket igen kan føre til, at Sagen — selv om den i og for sig er god og nyttig — kan komme i Miskredit; og at der i den rejste Kalkbevægelse kunde spores en Reaktion, lader sig næppe bestride og er ej heller vanskelig at forklare, efter som mange Landmænd har erfaret, at Mergel (Kalk) ikke altid giver »rig Fader«; — at den giver »fattig Søn« har jo fra gammel Tid været betragtet som en Kendsgerning.

Nu har Landmændene ganske vist ikke manglet et Middel til at skaffe sig Sikkerhed for, om Kalkning af Jorden var rentabel, og dette Middel, Dyrkningsforsøg, har ogsaa fundet stigende Anvendelse, idet der i Aarene 1905—09 i Landboforeningerne har været anlagt ca. 600 egentlige Kalkforsøg, medens Antallet før 1905 var ganske forsvindende. Men Forsøgene kan paa Grund af deres Kostbarhed ikke anlægges i

saa stor Udstrækning, at en planløs og urentabel Anvendelse af Kalk i al Almindelighed kan hindres. — Dette kan derimod opnaas ved en rationel Udnyttelse af Resultaterne fra de lige saa værdifulde som interessante og smukt udførte Undersøgelser, for hvilke der udførlig er gjort Rede i den foreliggende Afhandling.

I »Kalkudvalget«, som paa Prof. *Westermans* Initiativ blev nedsat ved Fællesforeningernes Planteavlsmøde i Foraaret 1907, har disse Foreningers Planteavlskonsulenter, *O. H. Larsen* (Formand), *A. Madsen-Mygdal*, *Th. Madsen-Mygdal* og *Chr. P. Skov* og senere, i Stedet for de to sidstnævnte, *M. K. Kristensen* og *M. Trentemøller*, haft Sæde. Udvalget supplerede sig med nuværende Laboratoriebestyrelse *Harald R. Christensen* og har med værdifuld Bistand fra »Danmarks geologiske Undersøgelse« og Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur i Aarene 1907, 1908 og 1909 anstillet Jordbundsundersøgelser i Forbindelse med Kalkforsøg, hvorved det har vist sig muligt ved Foretagelse af en eller flere af saa forholdsvis simple og billige Undersøgelser af smaa Jordprøver som Bestemmelse af Kulsyreindholdet ved Overhældning med Saltsyre, af klorammoniumopløselig Kalk, af Reaktionen og af Jordens Forhold overfor Bakterien *Azotobacter* at give et positivt Svar paa Spørgsmaalet om, hvorvidt en Jord trænger til Kalk.

Der er herved skabt en sund Basis for en fortsat Agitation blandt Landmændene for at faa dem til at skaffe sig Visshed for, at Jorden ikke mangler Kalk, ligesom Resultaterne opfordrer til Iværksættelse af lignende Undersøgelser med Henblik paa de andre Plantenæringsstoffer.

Det kan i høj Grad anbefales Landmændene at stifte nærmere Bekendtskab med Beretningen og drage sig dens Resultater til Nytte, saa vist som Tilførsel af Kalk eller Mergel til Jorden ofte kan bidrage til at øge Faderens Velstand, uden at det behøver at gaa ud over Sønnen. *L. P. M. Larsen.*

Engelske Husdyr-Racer. (*British Breeds of Live Stock.*) Udgivet af det engelske Landbrugsministerium. 137 Sider, 8vo. 94 Illustrationer. Pris 1 Shilling.

Til Brug for Besøgende ved de internationale Udstillinger i 1910 i Bryssel og Buenos Ayres lod det engelske Landbrugsministerium udarbejde en Bog med Beskrivelser og Illustrationer.

tioner af de engelske Husdyrracer og har derefter haft den gode Idé, at bringe Bogen i Handelen. Den vil sikkert være en stor Hjælp for engelske Landbrugere og ikke mindst for de mange Landbrugere i andre Lande, som søger til England for at købe Avlsdyr af en eller anden af de mange fortrinlige Racer, der opdrættes derovre. En Bog af den Størrelse med saa mange udmærkede Illustrationer, er til en Pris af 1 Shilling saa billig, som engelske Regeringspublikationer er det.

Om Heste, Kvæg, Faar og Svin skriver Professor *Robert Wallace* fra Edinburgh, om Fjerkræ den lige saa bekendte *Edward Brown*. Der beskrives følgende Racer: Lette Heste: Fuldblods, Hunters, Hackneys, Cleveland Bay, Yorkshire. Ponies: Polo, Welsh, New Forest, Dartmoor, Exmoor, Shetland. Svære Heste: Clydesdales, Shires, Suffolk Punch. Kødkvæg: Forskellige Grene af Korthorn, Langhorn, Hereford, Devon, Sussex, Highland, Welsh, Gloucester, Red Polled, Aberdeen-Angus, Galloway. Malkekvæg: Jersey, Guernsey, Ayrshire, Kerry, British-Holstein. 34 forskellige Faareracer i 3 Grupper: Bjergfaar, languldede og finuldede Racer. Svin: Yorkshire, Lincolnshire, Black, Berkshire, Tamworth og en hvid irsk Race. 18 Racer af Høns, 4 af Ænder, 2 af Gæs og 2 af Kalkuner beskrives.

Foruden Beskrivelser og Afbildninger findes bag i Bogen en Liste over de forskellige Avlsforeninger med Navn og Adresse paa Sekretæren, Angivelse af de vigtigste Markeder for vedkommende Race og Gennemsnitspriser. I denne Liste savnes dog flere af de ovennævnte Racer og mellem dem f. Eks. Yorkshiresvinene.

H. F.

Den vest- og sønderjydske Kreditforening af Landejendomsbesiddere. 1860—1910. Et Jubilæumsskrift ved *F. K. Erlang*. 144 Sider i Kvart. (Ringkjøbing).

Beskrivelse over de reknoscerede Moser og Kær i Varde—Grindsted Aas Kildeopland. (Fortsættelse fra *Mosebladet* Nr. 4, 1909). 56 Sider. (Aarhus.)

Beskæring af Æble- og Pæretræer, Kirsebær- og Blommetræer, udarbejdet med særligt Hensyn til Erhvervs Frugtavl. Af *A. Zeiner-Lassen*. 5. omarbejdede Oplag. 40 Sider. 50 Øre. (Jens Møllers Bogh., Helsingør.)

Danske Vider og Vedtægter eller gamle Landsbylove og By-skraaer. Udgivne af *Poul Bjerge* og *Thyge J. Søgaard*. Jylland. 3. Hæfte. 200 Sider. 2 Kr. (Lehmann & Stage. Kjøbenhavn.)